

PROJEKTBEKRIVELSE

”Computerstøttet undervisning”.

Elever med store læse- og skrivevanskeligheder.

Baggrund .

Folkeskoleloven stiller krav om, at der i skolen undervises med udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og behov. Yderligere har Folketinget fastsat retningslinjer for, at undervisningen skal tilgodese principperne om ”mindsteindgreb” og ”nærhed”, hvilket der også opfordres til i Salamanca Erklæringen. Der lægges således op til, at skolen skal være rummelig. Trods den holdning har der i de senere år været en tendens til, at flere og flere elever modtager specielle undervisningstilbud uden for folkeskolens almindelige klasser.

Det er almindeligt i Skanderborg og Ry kommuner, at nogle af de ældste elever med store læse- og skrivevanskeligheder søger ind på efterskoler eller på Taleinstituttet, fordi undervisningstilbudet i deres lokale skole kvalitativt er utilstrækkeligt. På den måde er velbegavede og socialt velfungerende elever med specifikke læse- og skrivevanskeligheder blevet udskilt fra at have et skoleforløb i deres lokale skole sammen med de nære kammerater. Andre elever med store læse- og skrivevanskeligheder har siddet i deres klasser med manglende mulighed for på lige fod med jævnaldrende klassekammerater at være aktive i egen læreproces. Disse forhold har ofte for de pågældende elever haft den konsekvens, at de har mistet selvværd.

Som en følge af den teknologiske udvikling er der nu mulighed for at støtte disse elevers udvikling af deres læse- og skrivekompetence samtidig med, at der er mulighed for generelt at støtte deres læreprocesser ved at anvende IT og multimedier som bærende element i undervisningen.

Projekt mål.

Målet med projektet er, at udvalgte elever med store specifikke læse- og skrivevanskeligheder lærer at anvende og acceptere IT som et kompenserende hjælpemiddel i hverdagen, så de bevarer eller genvinder lysten til at læse og skrive og får mulighed for at deltage i almenundervisningen på lige fod med de jævnaldrende kammerater.

Hvis det skal blive muligt for eleven at inddrage computeren som støttende og kompenserende hjælpemiddel i almenundervisningen, får det konsekvenser for den pædagogiske planlægning. Målet med projektet er derfor også at udvikle praksisformer, der muliggør inddragelse af computeren som arbejdsredskab.

Indhold.

Computeren skal især i de boglige fag inddrages som værktøj ved at anvende hensigtsmæssige programmer til løsning af givne opgaver. Der skal især lægges vægt på at inddrage sprogteknologiske programmer som f.eks. oplæsnings- og prædiktionsprogrammer. Sidstnævnte programmer kan være en stor støtte for eleven i forbindelse med skriftligt arbejde. Eleverne skal kunne betjene en computer med tilhørende enheder som f.eks. scanner og læsepen, og de skal have færdigheder i at anvende værktøjs- og kommunikationsprogrammer.

Den enkelte elev får i det første år tilbudt 3 lektioner om ugen sammen med en specialundervisningslærer, som er i et kontinuerligt tæt samarbejde med klassens dansklærer og en af klassens øvrige faglærere - i første år afgrænses dette til et af orienteringsfagene. Efter det første år foretages en individuel vurdering i forhold til, om antallet af "enetimer" evt. kan reduceres til 2 ugentlige lektioner.

Enetimerne giver mulighed for, at eleven kan være "på forkant" med klassens undervisning, og at eleven kan få individuel hjælp til personlige, faglige og tekniske problemstillinger.

Yderligere er skolens IT-vejleder tilknyttet projektet for at være behjælpelig med de mere specifikke tekniske opgaver.

Som supplement til den personlige lærer- elevkontakt på egen skole, vil der på Skolekom blive etableret en lukket konference, hvor såvel projektets elever som lærere på tværs af skoler og kommuner dagligt kan støtte, rådgive og vejlede hinanden.

Forventet effekt.

Via arbejdet i projektet forventes det, at eleverne lærer at anvende computeren som kompenserende redskab på en sådan måde, at de trods deres læse- og skrivnevanskeligheder kan tilegne sig den nødvendige viden i forhold til selv at kunne tage vare på den fortsatte skolegang og den fortsatte livslange læring. Elever med store læse- og skrivnevanskeligheder har en tendens til at give op på forhånd og skubbe ansvaret fra sig. Via arbejdet i projektet forventes det, at eleverne finder lysten til at læse og skrive samt troen på, at de kan udvikle sig og mestre eget liv.

Erfaringerne i projektet skal fortløbende formidles i en konference på Skolekom til kommunernes øvrige specialundervisningslærere.

Tidsramme.

Projektet forløber over 2½ år i perioden 1/1 2004 til 1/7 2006.

Evaluering.

Projektet skal evalueres i forhold til det fastsatte mål.

Målgruppen.

Eleverne skal gå i 4. 5. 6. 7. 8. eller 9. årgang.

Eleverne skal være normalt begavede, velfungerende og have store specifikke læse- og skrivevanskeligheder.

Eleverne skal være motiverede for at ville yde en rimeligt stor indsats i forhold til skolearbejdet.

Elevernes forældre skal være motiverede for at ville støtte eleven i projektet.

Klassens dansklærer og én af faglærerne.

Klassens dansklærer og én af faglærerne skal være motiverede for at ville inddrage IT som inspiration og støtte i almenundervisningen.

Klassens dansk- og faglærere skal være rummelige i forståelsen af undervisningsbegrebet.

Klassens dansk- og én af faglærerne skal have eller være villige til at tilegne sig en kompetence inden for IT-området svarende til et pædagogisk IT-kørekort, og de skal have indsigt i sprogteknologiske programmer som prædiktions- og oplæsningsprogrammer.

Specialundervisningslæreren.

Specialundervisningslæreren skal have erfaring med at undervise elever med store specifikke læse- og skrivevanskeligheder.

Specialundervisningslæreren skal have eller være villig til at tilegne sig en kompetence inden for IT-området svarende til det pædagogiske IT-kørekort og indsigt i sprogteknologiske programmer som prædiktions- og oplæsningsprogrammer.

Indsigten skal tilegnes på et sådant niveau, at specialundervisningslæreren på dette område kan arbejde på superbrugerniveau, hvilket bl.a. betyder, at specialundervisningslæreren skal kunne og være villig til at vejlede kolleger på egen skole.

Skolens IT-vejleder.

Skolens IT-vejleder skal være behjælpelig med og ansvarlig for, at elevens bærbare computer er opsat på optimal måde for at kunne fungere hensigtsmæssigt.

Skolens IT-vejleder skal være behjælpelig med at udrede akut opståede tekniske vanskeligheder.

Koordinatorerne.

Som projektledere for både Skanderborg og Ry kommuner er der ansat to koordinatorer, som vil udmønte funktionen gennem et tæt tværfagligt samarbejde. Den ene koordinator har specialviden og undervisningserfaring i forhold til elever med store læse- og stavevanskeligheder, mens den anden koordinator har specialviden og undervisningserfaring på IT-området.

Hvis det er nødvendigt, vil koordinatorerne være behjælpelig med at beskrive elevernes læse- og skriveudvikling med henblik på at give bud på zonen for nærmeste udvikling i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner.

Koordinatorerne vil koordinere, inspirere og lede det tværkommunale samarbejde.

Koordinatorerne afholder i projektforløbet 3 enkeltstående kursusdage for eleverne. *(Oprindeligt var der ønske om en årlig lejrskole på 3 dage med deltagelse af elever, specialundervisningslærere og koordinatorer. Det vurderes imidlertid, at afvikling af en lejrskole bliver for dyr, og derfor veksles lejrskolen til, at koordinatorerne i projektforløbet afholder 3 enkeltstående kursusdage for eleverne.*

Koordinatorerne er ledere af og ansvarlige for evalueringsdelen.

Kursusdage for eleverne.

Koordinatorerne afvikler 3 enkeltstående kursusdage for eleverne. To af disse dage afvikles i første projektår. Den tredje dag afvikles i sidste projektår.

Formålet med kursusdagene er, at eleverne får mulighed for at etablere venskaber og bekendtskaber på tværs af skolerne. Dette er vigtigt af sociale grunde, men det er også vigtigt som støtte for den efterfølgende kontakt, som eleverne skal have med hinanden på nettet. Formålet med at bringe eleverne sammen er også, at de får mulighed for at opleve, at der er andre, der har tilsvarende vanskeligheder, som de selv har.

Som en del af indholdet i kursusdagene skal eleverne yderligere have mulighed for at opkvalificere deres færdigheder med hensyn til at udnytte computeren som et støttende og kompenserende redskab.

Niels Gade
ledende psykolog

Peter Hammer
lærer

Kirsten Bladt
læsekonsulent

”Computerstøttet undervisning”.
Elever med store læse- og skrivevanskeligheder.

**Forventninger til
uddannelses- og samarbejdsniveauet.**

Med henvisning til projektbeskrivelsen ”Computerstøttet undervisning - Februar 2004” præciseres i dette bilag forventningerne til uddannelses- og samarbejdsniveauet.

Det er på den enkelte skole skolelederens ansvar, at den nødvendige tid bliver stillet til rådighed for de deltagende lærere.

Det forventes:

- at eleven har 3 ugentlige enetimer med specialundervisningslæreren i år 1. Herefter genvurderes timetallet efter en individuel vurdering.
- at dansk- og specialundervisningslæreren mødes ca. hver anden uge for bl.a. at udvikle nye organisationsformer, der sikrer, at eleven kan anvende de støttende og kompenserende hjælpemidler i den almene undervisning og for at lave nødvendige aftaler, så man kan være ”på forkant sammen med eleven”.
- at specialundervisningslæreren etablerer et kontinuerligt samarbejde med yderligere én faglærer i klassen. (Vi anbefaler samarbejde med ét af orienteringsfagene.)
- at dansk- og specialundervisningslæreren etablerer et udvidet forældre-samarbejde.
- at dansklærerne deltager i et kursus i et omfang af 6 timer årligt.
- at specialundervisningslæreren deltager i et kursus i et omfang af 9 timer årligt.
- at specialundervisningslæreren deltager i indledende møder og netværksmøder indkaldt af koordinatorene 2 x 2 timer i foråret 2004 & 5 x 2 timer de efterfølgende projektår.
- at dansklæreren deltager i et indledende møde og netværksmøder indkaldt af koordinatorene 1 x 2 timer i foråret 2004 & 5 x 2 timer de efterfølgende projektår.
at eleverne gennem projektforsløbet deltager i tre enkeltstående kursusdage afholdt af koordinatorene. (Der vil for skolerne blive en mindre udgift til ”hytteleje” og fortæring.)
- at skolens IT-vejleder bistår med teknisk assistance i nødvendigt omfang.

Hardware og software – (jf. koordinators anbefalinger)

Skolerne skal stille hardware og software til rådighed - jf. nedenstående opstilling fra koordinator.

Skolelederne har ønsket, at PPR skal stå for indkøb og installering af programmerne.

Hardware:

- God standard bærbar computer
- Hurtig processor (min. 2GHz)
- 256 MB RAM
- Lydkort
- Netkort
- Hovedtelefoner
- Mikrofon
- Scanner
- Scannerpen

Pris ca. 10.000 kr.

Software:

- CD-Ord Nanna Sapi (Oplæsning)
  - **Ca. 2000 pr licens, rabat ved skoleaftale**
- Iris Ordbank 2.8 (Ordafslutning)
  - **1 bruger ca. 1000,- Skolelicens ca. 3.500**
- Skrivestøtte (Ordforslag)
  - **1 bruger:1250,- Skolelicens: 2500,-**
- Abbey Fine Reader (OCR)
  - **1 bruger:1500,-**
- Word (Tekstbehandling)
- **MS Select aftale pris ca. 800,- pr. PC**

NB. Skolerne vil blive kontaktet af koordinator forud for indkøb og installering af programmerne (aftaler vedr. licenser mm.)

”Computerstøttet undervisning”.
Elever med store læse- og skrivevanskeligheder.

”Køreplan” for foråret 2004

Opgaverne	Tidsramme
Skolelederen udpeger specialundervisningslæreren og sender navn og skolekomadresse på vedkommende til PPR.	Specialundervisningslærerens navn og skolekomadresse sendes til PPR senest 1. marts 2004.
Skolelederen er ansvarlige for udvælgelsen af projekteleverne. (Hvis der er behov for det, tilbyder koordinatorene at være behjælpelige i denne proces).	Navn og skolekomadresse på de enkelte projektelever sendes til PPR senest 1. april 2004 (gerne tidligere).
Projektelevernes dansklærer orienteres om projektet og skal være villig til at indgå i udviklingsopgaven.	Navn og skolekomadresse på elevens dansklærer sendes til PPR senest 1. april.
Koordinatorerne indsamler data forud for projektets opstart, dvs. interviews med elever og forældre, læse- og staveprøver, dansklærerens besvarelse af udsendt skema.	Dette foregår i perioden fra 1. april til sommerferien.
Koordinatorerne afholder et indledende møde for specialundervisningslærerne.	Mødet afvikles torsdag den 18. marts 2004, kl. 14.00 – 16.00.
Koordinatorerne afholder et informerende og afklarende møde for specialundervisningslærerne og dansklærerne.	Mødet afvikles torsdag den 27. maj 2004, kl. 14.00 – 16.00.
Specialundervisningslæreren giver besked til koordinatorene om, hvornår ”samarbejdstimen” ligger torsdag formiddag i år 1 (jf. bindinger til skemalægningen).	Hurtigst muligt efter at skemalægningen er afsluttet.

”Overordnet køreplan” for skoleåret 2004/2005.

Opgaverne	Tidsramme
Hver elev (samt elevens specialundervisningslærer og dansklærer) får besøg af koordinatorene én lektion hver anden måned. Her kan der arbejdes med relevante behov. For at kunne følge processen over tid skriver koordinatorene korte referater fra disse besøg. (Derudover vil der efter behov være mulighed for enkelte besøg).	Torsdag formiddage.
På årsbasis afvikles der 5 netværksmøder for specialundervisningslærerne og dansklærerne.	Møderne afvikles på torsdage og evt. et par onsdage, kl. 14.00 – 16.00.
Koordinator afholder IT-kurser for specialundervisningslærerne 3 gange á 3 timer og for dansklærerne 2 gange á 3 timer.	Kurserne afvikles på Stilling Skole den 17/6 (sp. læ. alene) & 2/8, 3/8 (sp.læ. + da. læ.) – alle dage kl. 13.00-16.00.
Koordinatorerne inviterer til en forældreaften.	Efteråret.
Koordinatorerne afholder 2 kursusdage for eleverne.	Én torsdag i oktober måned og én torsdag i marts måned.
Midtvejsevaluering.	Februar-marts 2005.
Lederne inviteres til orienterende møde. ”Hvordan går det i projektet ? - Er vi på rette vej” ? Her fremlægges også forslag til ”Køreplan” for skoleåret 2005/2006.	Sidst i marts eller først i april 2005.

Bindinger til skemalægningen.

Mindst to af elevens tre ugentlige enetimer skal placeres parallelt med klassens dansktimer. Én af disse timer skal ligge torsdag formiddag, så det bliver muligt at mødes med koordinatorene. Hvis der er flere projektelever på samme skole, må timen torsdag formiddag ikke være sammenfaldende for de enkelte klasser, fordi koordinatorene ikke kan være hos flere elever i samme lektion.

NB. Kurser og møder for lærerne vil overvejende blive placeret torsdag eftermiddage fra kl. 13.30.

Peter Hammer & Kirsten Bladt